

VOJENSKÉ ZDRAVOTNICKÉ LISTY

ROČNÍK XLVIX

LEDEN 1980

ČÍSLO 1

HLAVNÍ SMĚRY V ČINNOSTI VOJSKOVÉHO LÉKAŘE

Článek shrnuje některé zásadní myšlenky ze statí náčelníka zdravotnické služby Sovětské armády generálplukovníka zdravotnické služby akademika F. KOMAROVA, uveřejněné v časopise Tyl i snabženije, čís. 6/1979.

Sjezdová jednání a zasedání vrcholných stranických orgánů určují zásadní směry v činnosti i na úseku zdravotnictví. Tyto pokyny jsou rozpracovány v patřičné míře i do vojenských dokumentů a jsou cíleně zaměřeny na další zlepšování podmínek života vojsk.

Prvořadá pozornost je v dnešní době věnována preventivním směrům v medicíně. Zdravotnická prevence není jen otázkou danou k řešení orgánům zdravotnické služby, ale je to záležitost celospolečenská, celý systém komplexně plánovaných opatření, prováděných v celostátním měřítku. Nutně musí zahrnovat ochranu vnějšího životního prostředí, podmínky práce, zlepšení životního režimu a stylu, další rozvoj sítě lázeňských a rekreačních zařízení, zahrnuje i oblast turistiky, sportu apod.

Na stejných principech je založena a rozvíjena i preventivní činnost v armádě. Rozpracovaný soubor opatření ochranného charakteru je proto směřován na zvláštnosti vojenského režimu, bojové přípravy, zahrnuje všechny stránky prostředí a života vojsk. Zdravotnická služba musí svoji hlavní úlohu vidět v aktivní účasti při uskutečňování a zejména kontrolování, jak jsou tato opatření v armádě plněna.

Za poslední léta bylo v ambulantních a lůžkových provozech učiněno mnoho pro zvýšení kvality zdravotnického zabezpečení vojsk. Ochrana a upevnění zdraví se ve značné míře projevovalo i ve zvýšení bojové pohotovosti jednotek.

Došlo k zlepšení organizačně tabulkové struktury zdravotnické služby v nových nemocnicích. Úspěšně jsou uváděna do provozu nová funkční oddělení (endoskopické laboratoře, laboratoře izotopové diagnostiky, profili-

zovaná kardiologická, gastroenterologická a plicní pracoviště, endokrinologické oddělení). Značně se zlepšila činnost oddělení funkční diagnostiky a anesteziologicko-resuscitačních zařízení. Jsou prováděna i jiná další opatření sloužící k modernizaci podmínek a respektující nejnovější vědecké poznatky.

Neustálá pozornost se věnuje dalšímu vzdělávání důstojnických i nižších kádřů zdravotnické služby. Každý rok přichází do praxe značný počet mladých lékařů, jimž je třeba věnovat péči při přípravě. Existující systém zvyšování kvalifikace zabezpečuje další profesionální růst a prohlubování znalostí k praktické činnosti. To umožňuje doplňovat zdravotnickou službu zkušenými kádry.

Zlepšuje se i materiálně technická základna zdravotnické služby. Nemocnice, zdravotnické prapory, laboratoře i jiná pracoviště se vybavují novou technikou a přístroji, nezbytnými k osvojení si nových metod diagnostických i léčebných. Především se preferuje vybavení vojskové zdravotnické služby.

Zdravotnická služba se tak významnou měrou podílí na celkovém poklesu nemocnosti a úrazovosti, na snižování počtu infekčních chorob a upevňování zdravotního stavu vojsk. Veškerá organizační činnost je zaměřena na splnění těchto úkolů, a to na všech stupních velení. Zabývají se tím stranické i mládežnické organizace ve vojenských zařízeních i u jednotek.

Pro aktivní činnost a souhru velení u týlových pracovníků je rovněž měřítkem zlepšování stavebně ubytovacích podmínek u jednotek. Zdravotnická služba musí využívat možností pro vylepšování stavu ošetřoven, vytvářet podmínky pro zřizování laboratoří funkční diagnostiky, kvalitních chirurgických ambulancí, rozšiřovat možnosti fyzioterapeutické. Zdravotnické zabezpečení musí být ovšem vždy prováděno s ohledem na zvláštnosti bojové

přípravy a výcviku, vojenské hygieny a odlišnosti životního prostředí vojsk. A měřítkem úspěšnosti realizovaných preventivních opatření musí vždy zůstat vzestup či pokles nemocnosti, prodloužení nebo zkracování doby léčení nemocných vojáků.

V souvislosti s tím je potřebné připomenout, že existují i některé nedostatky a neřešené úkoly. Pomalu se např. zlepšují podmínky na některých ošetrovnách. Leckterí velitelé jednotek neposkytují nezbytnou pomoc zdravotnické službě. Některé zdravotnické jednotky a zařízení se rozmisťují v nedostatečných prostorových podmínkách. K odstraňování problémů je nutná všestranná podpora ze strany velení, stranicko-politických orgánů, nadřízených náčelníků i koordinace se službami týlu.

Jestliže v současné době prevence určuje hlavní směr sovětského zdravotnictví, pak dispenzarizace je jednou z nejúčinnějších metod provádění preventivních akcí v praxi. Nedoceňitelnou předností dispenzarizace je její aktivnost ve vyhledávání, zejména v okruhu dosud zdravých osob. Systematické sledování zdravotního stavu vojáků pomocí pravidelných lékařských vyšetřování umožňuje včas objevit i rané formy onemocnění, zkoumat vliv specifických podmínek na stav zdraví a určit ozdravná opatření.

V provádění kvalitní dispenzarizace spočívá jedna z nejperspektivnějších činností zdravotnického personálu. Je nezbytné usilovat o všestranné zlepšení organizace a provádění dispenzární péče, zlepšovat metodiku sledování zdravotního stavu za využití všech dostupných laboratorních a funkčních metod. Bude nutné zaměřit se zejména na chronické formy onemocnění, dohlížet na plnění ozdravných opatření a sledovat jejich efektivitu.

V ozbrojených silách je vytvořen harmonický systém pravidelné a nezbytné léčebné péče na podkladě nejmodernějších vědeckých poznatků. V této soustavě komplexního upevňování zdravotního stavu vojsk a zabezpečení příznivé epidemické situace u jednotek hraje důležitou úlohu i okolní prostředí. Dosažení optimálního stavu tohoto zevního prostředí, jakož i dodržování základních zdravotnických norem a pravidel je pevně zakotveno v základních řádech. Na jejich plnění musí zdravotnická služba soustavně dohlížet.

Boj za další snižování výskytu infekčních chorob v armádě je aktuálním úkolem zdravotnické služby. Bude nezbytné především zlepšit preventivní činnost u akutních onemocnění zažívacího traktu, ale i u chorob respiračních. A to je úlohou vojskových lékařů. Na nich musíme vyžadovat nejen diagnostiku a léčbu nemocných, ale i náročné a pečlivé provádění zdravotnického dozoru nad režimem života u jednotek, nad jejich ubytovacími podmínkami i kvalitou a hygienou stravování.

Nejcharakterističtějším přenosem akutních onemocnění zažívacího traktu v posledních letech je cesta nákazy závadnou stravou. Je to spojeno s nedostatky rázu zdravotně hygienického, slabými hygienickými návyky příslušníků proviantní služby, kteří odpovídají za organizaci stravování vojsk, ale i nízkou náročností ze strany zdravotnického personálu.

Mezi nejčastější nedostatky patří porušování norem pro tepelné zpracování produktů, nedodržování lhůt pro uchování hotové stravy, jednorázová příprava stravy pro několik směn, nedodržování zásad osobní hygieny ze strany kuchařů, připuštění k práci v kuchyni těch, kteří k tomu nejsou oprávněni. Zvláště je důležité dbát na odstraňování těchto nedostatků při cvičeních v polních podmínkách, ve výcvikových prostorech, při přesunech vojsk po železnici apod.

Praktické zkušenosti ze vzniklých epidemií nás rovněž přesvědčují o tom, že pro výskyt akutních chorob zažívacího traktu je důležitý celkový stav ubytovacích objektů a dodržování komunální hygieny. Prevence akutních onemocnění není možná bez stálého dozoru v objektech stravování a ubytování, udržování čistoty a spolehlivosti vodovodních a kanalizačních sítí, dobrého stavu sociálních zařízení a objektů.

Zdravotnický dozor není však jen otázkou úzkoprofilovou, třeba jej chápat i jako všestranný dohled nad režimem vojsk, kontroly hygienického stavu kasáren, učeben, parků, dílen, prádelen, sledování otázek bezpečnosti práce, zaměstnání v tělesné přípravě, posuzování zdravotnických norem při projektování různých vojenských objektů apod.

Otázky prevence řady onemocnění také nelze řešit bez zvyšování zdravotnického uvědomění vojáků, jejich aktivní spoluúčasti a upevňování potřebných návyků a pravidel v osobní a kolektivní hygieně. Úspěchu je možno dosáhnout i zvýšením odpovědnosti těch funkcionářů, kteří jsou zodpovědní za plnění ustanovení základních vojenských řádů v oblasti ochrany zdraví vojáků. Zkušenosti od velkého počtu útvarů dokazují, že tam, kde se dostatečně kvalifikovaně zabývají preventivními a protiepidemickými opatřeními, je nemocnost na nízké úrovni.

V závěru je třeba znovu zdůraznit, že jedním z hlavních směrů v činnosti vojenského zdravotnictví v příštích letech bude i nadále maximální snaha o další zlepšování práce především vojskové zdravotnické služby a zvyšování efektivnosti léčebně preventivních opatření. Tyto úkoly nelze plnit bez aktivní účasti a kvalifikovaného přispění ostatních týlových služeb.

-kk-